

4. Доповнити Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» статтею 41-1, яку викласти в такій редакції:

«Стаття 41-1. Строк чинності майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту рослини

Чинність майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту рослини не обмежується строком за умови сплати збору за його підтримання».

5. Удосконалити редакцію статті 33 Закону («Державна реєстрація прав на сорт»), та доповнити перелік відомостей, які вносяться в Реєстр сортів рослин України (ч. 2 ст. 33 Закону) та Реєстр патентів (ч. 3 ст. 33 Закону) відповідно до переліку відомостей, передбачених постановами Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні» від 26 вересня 2018 року № 774, та «Про затвердження Порядку ведення реєстру патентів на сорти рослин» від 19 вересня 2018 року № 755).

6. Термінологічно узгодити термінологію: «держава-учасниця» як «держава, що приєдналася до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин, прийнятої 2 грудня 1961 року і переглянутої 10 листопада 1972 року, 23 жовтня 1978 року і 19 березня 1991 року» у всіх нормативно-правових актах України у сфері охорони прав на сорти рослин відповідно до визначення, даного у Законі України «Про охорону прав на сорти рослин».

УДК 341.2:631.526(477)

Васьківська С. В., Бабич О. В., Троян В. І.

*Український інститут експертизи сортів рослин,
вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: sapfira_vsv@ukr.net*

АДАПТАЦІЯ ЕКСПЕРТИЗИ НАЗВИ СОРТУ РОСЛИН В УКРАЇНІ ДО МІЖНАРОДНОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Експертиза назви сорту рослин є частиною кваліфікаційної експертизи сорту рослин. Однією із умов державної реєстрації сорту є присвоєння йому назви, яка буде його однозначно ідентифікувати і відрізнити від будь-якої іншої назви існуючого в Україні і державах-учасниках сорту того ж чи спорідненого видів.

Дослідження запропонованої заявником назви сорту, який поданий з метою державної реєстрації прав інтелектуальної власності проводяться із залученням інформації, що знаходиться в Реєстрі заявок на сорти рослин, Державному реєстрі сортів рослин, придат-

них для поширення в Україні, Реєстрі патентів, а також інформаційній базі даних Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин «PLUTO: «Plant Variety Database». Наразі ця база налічує дані щодо заявок на сорти рослин у 68 країнах.

Експертиза запропонованої назви сорту проводиться з метою визначення відповідності цієї назви вимогам, установленим статтями 13 та 28 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» та проходить у два етапи:

1) встановлення відповідності назви сорту вимогам законодавства;

2) підготовка експертного висновку.

Мета та завдання експертизи назви сорту:

- уникнути назви, яка суперечить принципам гуманності і моралі;
- виявлення назви сорту, яка складається тільки із цифр, за винятком випадків, коли це відповідає установленій практиці найменування сортів, чи складається виключно із знаків чи зазначень, які вказують на вид, групу стиглості, якість, призначення, цінність, походження або технологію вирощування;
- виявлення назви сорту, яка вводить в оману або дає хибне уявлення щодо характеристик, цінності, географічного походження сорту, а також про автора сорту чи іншу заінтересовану особу;
- перевірка назви на тотожність чи подібність, щодо назви сорту, права на яких набути в Україні чи іншій державі-учаснику;
- перевірка назви на відмінність від будь-якої іншої назви існуючого в Україні і державах-учасниках сорту того ж чи спорідненого виду;
- забезпечення умови Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин в частині подання сорту до всіх держав-учасниць під однією і тією ж назвою.

Однією з вимог вітчизняного та міжнародного законодавства є обмін інформацією про подані заявки на сорти рослин. Це забезпечує уніфікований підхід до експертизи назви та її ухвалення. Наразі веб-платформа «PLUTO: «Plant Variety Database» Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин (UPOV) містить інформацію про подані заявки на сорти рослин з метою внесення їх до національних каталогів (переліків, реєстрів тощо) – 509892 заявок, а також 359766 заявок, що подані з метою отримання права селекціонера (в Україні – патент на сорт рослин).

З метою адаптації експертизи назви сорту рослин до міжнародної та європейської практики за проведення експертизи назви сорту використовують пояснювальні коментарі щодо назв сортів відповідно до Міжнародної конвенції (прийняті на сорок дев'ятій черговій сесії Ради UPOV 29 жовтня 2015 року) та керівництва з пояснювальними коментарями до статті 63 Постанови Ради Бюро з сортів Європейського союзу 2100/94 від 27 липня 1994 року «Про права на сорти рослин у Співдружності». За період досліджень назви сорту

у 2017–2019 роках, проведено експертизу по 4610 сортах рослин, із них встановлено невідповідність заявленої назви вимогам законодавства в сфері охорони прав на сорти рослин по 776 сортах, що становить близько 17 %. В результаті проведеного аналізу причин невідповідності назви сорту встановлено, що найбільша кількість це назва сорту, яка запропонована під селекційним позначенням, яке вже змінено в інших державах-учасниках (290 сортів), 237 експертних висновків про невідповідність назви сорту підготовлено з причини встановлення тотожності та подібності до раніше зареєстрованої в державах-учасниках назви сорту, через використання в назві сорту заборонених розділових знаків встановлено її невідповідність по 140 сортах рослин. Динамічне дослідження невідповідності назви сорту з 2014 року показує стрімке збільшення цього показника з 2016 року. На нашу думку це є наслідком внесення змін до частини 2 статті 28 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» згідно Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення законодавства України у сфері насінництва та розсадництва у відповідність з європейськими та міжнародними нормами і стандартами». Цією статтею Закону передбачено, що заявник має право зазначати в матеріалах заявки селекційний код як назву сорту. При поданні заявки на сорт рослин в Україні заявники активно користуються цим правом, навіть по сортах де замість селекційного коду вже ухвалена власна назва сорту. Це призвело до збільшення кількості невідповідностей назви сорту, оскільки селекційне позначення є одним із критеріїв встановлення автентичності назви сорту, що пропонується в Україні до раніше зареєстрованої назви. Таким чином, селекціонерам, які подають заявку на сорт рослин, створений за межами України, доцільно переглядати інформацію на загальнодоступній веб-платформі «PLUTO: «Plant Variety Database», щоб пропонувати назву сорту, яка вже ухвалена в іншій державі-учасниці.

Практичний досвід з проведення експертизи назви в Україні показує, що цей вид досліджень гармонізований з іншими державами-учасниками Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин, відмінною є лише процедура цієї експертизи, яка має досить суттєвий документообіг між експертним закладом та Компетентним органом.